

N:o 131.

Af Herr G. Hægström: Derom att Kongl. Förordningen angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning af ungskog inom Norrbottens län jemväl må vinna tillämpning inom Westerbottens län med undantag af lappmarken.

Westerbottens läns 1876 församlade landsting har, i full öfvertygelse om nyttan och nödvändigheten af skydd mot ungskogens öfverdrifna afverkning, att ej säga utödande, inom länets kustsocknar, funnit sig, af omtanke för länets välfärd, manadt att ingå till Kongl. Maj:t med förnyad, underdånig framställning om Norrbottenslagens af den 29 Sept. 1874 tillämpning äfven inom Westerbottens kustland. Då landstinget, såvidt jag kunnat erfara, å denna sin underdåniga framställning ännu icke hugnats med något nådigt svar, har jag, i betraktande tillika af åtskilliga andra omständigheter och företeelser beträffande den norrländska skogsfrågan, ansett mig, såsom representant ifrån nämnda län, både uppfordrad och berättigad att ånyo hos Riksdagen väcka enahanda förslag som innehålles i min motion, N:o 47, vid 1876 års riksdag.

Detta förslag lyckades då att tillvinna sig Lag-Utskottets välvilliga uppmärksamhet och väl motiverade tillstyrkande i dess utlåtande N:o 27, hvilket ock af Riksdagens Andra Kammare bifölls, ehuru det ty värr af Första Kammaren med några få rösters öfvervigt (46 mot 41) afslogs.

Vid frågans diskuterande i Andra Kammaren den 1 April sistlidet år (se Andra Kammarens protokoll häft. n:o 31 sid. 30—32) fästade chefen för Kongl. Finansdepartementet uppmärksamheten derå, att Kongl. Maj:ts beslut den 14 Januari samma år "icke innehöll någonting annat eller mera, än att Kongl. Maj:t, under för handen varande omständigheter, icke ansett sig böra taga initiativ till åvägabringande af det förbud mot export af ungskog, som Westerbottens läns landsting anhållit, att Kongl. Maj:t

ville för nämnda län utfärda“. Såsom skäl för afslaget å den underdåniga framställningen anförde Herr Statsrådet då bland annat, att det syntes honom “att det borde vara Riksdagen obetaget att tills vidare hafva första ordet i fråga om en sådan ytterligare tillämpning“ af den restriktiva lagstiftning, som innehålles i den s. k. Norrbottenslagen, “och att, i mån som dess åsigter genom erfarenheten bringas till mognad, framställa sina önsknings och förslag i detta hänseende till Kongl. Maj:ts pröfning. Kongl. Maj:t skulle svårligen hafva haft fog att i fråga härom gå Riksdagen i förväg i annat fall, än att särskilda omständigheter förekommit, som gjort nödvändigt att ju förr desto hellre utsträcka ifrågavarande förbud“ — — — “Det vore endast under den förutsättning, att sparreexporten åter blefve en lönande affär, som Kongl. Maj:t, för att blifva i stånd att upprätthålla nödig kontroll å exporten inom de flodområden, som äro gemensamma för Norrbottens och Westerbottens län, kunde finna sig nödsakad att sjelfmant göra framställning om denna lags utsträckning och tillämpning äfven för Westerbottens län“.

Så mycket synes man kunna af detta Herr Chefens för Finansdepartementet yttrande vara berättigad antaga, att Kongl. Maj:t icke har någonting emot att sanktionera en lag om det exportförbud af ungskog, hvarom Westerbottens läns landsting anhållit, om blott denna lag af Riksdagen utarbetades och till sanktion hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmäldes: och redan ett sådant afgifvet löfte är ingalunda att förbise, utan fastmer väl värdt att taga vara på för framtiden. Men ej nog härmed. De ur Herr Statsrådets anförande citerade satserna innehålla derjemte en bestämd förklaring, att Kongl. Maj:t sjelf skulle kunna komma att taga initiativ i förevarande lagstiftningsfråga, visserligen under vissa af Herr Statsrådet angifna förutsättningar, om hvilkas befintlighet Kongl. Maj:t dock naturligen torde förbehålla sig ensam pröfningsrätt. Så hugnesamt detta löfte nu ock må vara, synes mig emellertid fara värdt, att detsamma förlorar en kanske ej så ringa del af sin betydelse för Westerbotten till följd af osäkerheten om huruvida de vilkor, vid hvilka dess uppfyllande är fästadt, skola komma att anses *någonsin* hafva inträffat — om ej tilläfvets först då, när ej någon ungskog i Westerbotten längre finnes att skydda.

Begreppen om de begge förutsatta fallen: sparreexport såsom lönande affär och nödvändigheten af förbudet för upprätthållande af nödig kontroll, kunna nemligen vara så högst olika, att hvad den ene anser för lönande, af den andre betraktas nära nog som förlustbringande, och att då i fråga om nödig kontroll den ene anser tidpunkten vara för handen, den andre deremot invänder, att det vore alldeles för tidigt.

Obestriddigt är emellertid, att konjunkturen för trävaror med detta år är i raskt uppåtgående, och dermed växer, enligt allt hvad erfarenheten gifver vid handen, faran för *öfverdrifven skogsafverkning* i all synnerhet i de orter, der vinningslystnaden under medelmåttig, ja dålig konjunktur knappast kunnat stärfjas, än mindre upphör.

Westerbottens läns landsting, hvars ledamöter, alla boende inom länet, väl böra anses ega sådan kännedom om sitt eget län och dess skogsförhållanden, att deras åsigt derom förtjenar afseende, har nu för fjärde gången upprepat sin underdåniga anhållan om skydd för skogen på kustlandet. Måne då ej detta ideliga rop om hjälp mot en icke inbillad, men verklig fara är förtjent af välvilligt svar?

Att faran för skogens bestånd icke är inbillad utan verklig, vill jag söka styrka med motionen åtföljande officiella handlingar, Litt. A, B och C.

Den förstnämnda, Litt. A, som är ett utdrag af kronofogdarnes inom kustfogderierna i länet till Landshöfdinge-embetet ingifna rapporter, utvisar tyvärr att i kustsocknarne inalles 133 mantal med 1,227 åboar sakna nödigt hus- och byggnadstimmer, och icke nog dermed, den visar tillika, att af dessa 1,227 dessutom 571, eller nära halfva antalet, i det närmaste äro utan vedbrand, och detta i ett län med så nordligt läge som Westerbottens, der innevarande vinter kölden under längre tid varit så stark, att qvicksilfret stelnat!

För att bedöma dessa siffrors betydelse må här den upplysning lemnas, att hela antalet af länets hemmansegare (utom lappmarken) är (se Bil. B) 7,249, — att mantalen (med samma undantag) inalles utgöra 805 — så att alltså, såväl efter den ena som efter den andra af dessa båda beräkningsgrunder, om icke mindre än cirka 16 procent af hemmansegare eller af mantal i detta nordliga län gällor, att de äro i saknad af nödigt hus- och byggnadstimmer, om cirka 8 procent derjemte, att de äro utan vedbrand i det närmaste. Måne ej här af kan dragas den slutsats, att fara är å färde och att skydd mot öfverdrifven skogsafverkning bör snart beredas denna landsdel, som genom sin länsrepresentation fyra år å rad derom anhållit?

Af bilagan Litt. C framgår, att de enskildes skogar inom *Skellefteå och Byske socknar* och *delvis äfven inom Jörns kapellförsamling* "torde inom en ej aflägsen framtid blifva totalt ruinerade, derest ej inom kort inskränkning sker uti skattemannens rätt att fritt förfoga öfver sin skog". "Genom undersökningar", — heter det vidare i samma handling — . . . "har visat sig att flere hemman äro i saknad af nödigt byggnadsvirke, samt att den kvarvarande skogen ej kan, utan att totalt utödas, genom afsalu bidraga till utgörande af hemmanens onera". Om någonsin måtte här det gamla ordspråket: snar hjälp är dubbel hjälp vara på sin plats!

Innan jag öfvergår till mitt värdsamma yrkande, bör jag slutligen nämna, att det ingalunda är mig obekant, att till Kongl. Maj:t under sistförflutna höst en petition af åtskilliga hemmansegare i Skellefteå, Byske och Norsjö socknar samt Jörns kapellförsamling blifvit ingifven derom, att Norrbottenslagen *icke* måtte för Westerbottens län fastställas. Men på samma gång jag ansett mig skyldig att icke förtiga, att en sådan petition blifvit ingifven, är det icke heller ur vägen,

att i sammanhang dermed lemna den underrättelse, att ett ej obetydligt antal bland petitionärerna äro personer, som enligt sistliden höst upprättade mantalslängder *icke i nämnda socknar äro skrifna såsom fastighetsegare för år 1877, äfvensom att en och annan under petitionen två gånger tecknat sina namn.* Officielt intyg härom från kronofogden i Skellefteå eger jag i min hand, till tjänst för dem, som deraf möjligen skulle vilja taga del.

På grund af ofvanstående motivering samt hvad Lag-Utskottet i dess utlåtande N:o 27 vid 1876 års riksdag anfört vågar jag vördsamt föreslå, att Riksdagen ville för sin del antaga:

- a) Norrbottenslagen af den 29 September 1874, att vinna tilllämpning inom Westerbottens län, med undantag af lappmarken; och
- b) att Riksdagen, vid anmälan af detta sitt beslut, ville i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t utfärda nådig förordning derom, att samma lag för Westerbottens län, med undantag af lappmarken, må träda i gällande kraft från och med den 1 nästkommande Oktober innevarande år.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 26 Januari 1877.

Gustaf Hægström.

Häruti instämma:

P. A. Hellgrén.

C. E. Hjelm.

(Afskrift.)

Litt. A.

Uppgift rörande skogstillgång å en del hemman och lägenheter inom
Westerbottens län år 1876.

Saknar hus- och byggnadstimmer.		Byns eller lägenhetens mantal	Antal hemmans-egare	Saknar hus- och byggnadstimmer samt vedbrand i det närmaste.		Byns eller lägenhetens mantal	Antal hemmans-egare
Socken	Byanamn			Socken	Byanamn		
Nysätra	Klintsjön	23 ³ / ₅₆	22	Nysätra	Bäcken	5 ¹ / ₁₆	2
"	Hertsånger	1 ⁴ / ₁₆	20	"	Gumbodabäcken	1 ³ / ₃₂	1
"	Brände	3 ¹⁷ / ₅₄	28	"	Strandfors	3 ³ / ₃₂	6
Löfånger	Kåsböle	14 ⁷ / ₆₄	12	"	Gumboda	3 ¹ / ₉₆	29
"	Elgnäs	2 ⁵ / ₆₄	2	"	Änåset	1 ³³ / ₆₄	14
"	Fjälbyn	3 ⁵ / ₆₄	19	"	Nybyn	1 ⁴ / ₆₄	10
"	Blacke	1 ⁵ / ₆₄	12	Skellefteå	Morön	1 ¹³ / ₆₄	19
"	Böle	1 ⁷ / ₆₄	5	"	Böle	4 ⁶ / ₁₂₈	52
Skellefteå	Pastorsboställe	1 ³ / ₆₄	1	"	Åliden	7 ¹ / ₁₆	3
"	Komministers d:o	5 ¹ / ₆₄	2	"	Johannistorp	3 ³ / ₆₄	1
Bygdeå	Skinnarbyn	11 ⁵ / ₃₂	14	"	Norra Bergfors	2 ¹ / ₄₈	4
"	Öndebyn	1 ¹ / ₆₄	8	"	Holmlund	9 ¹ / ₆₄	1
Säfvar	Säfvar	6 ³ / ₆₄	73	"	Bureå	3 ¹ / ₁₆	1
"	Grafmark	7 ¹ / ₈	11	"	Innervik	5 ¹ / ₂	36
"	Graffors	9 ¹ / ₁₆	7	"	Fahlmark	2 ¹³ / ₆₄	23
"	Boberget	5 ² / ₃₂	1	"	Tjern	2 ⁴³ / ₆₄	24
"	Holmön	3 ¹³ / ₃₂	36	Byske	Byske	7 ² / ₃₂	2
"	Ytterboda	1 ¹⁷ / ₁₂₈	16	"	Drängsmark	1 ¹ / ₁₆	1
Umeå	Långviken	4 ³ / ₆₄	11	"	Östanbäck	1 ¹ / ₁₂₈	18
"	Haddingen	7 ¹ / ₁₆	4	"	Ostvik	1 ⁹ / ₆₄	17
"	Qvarnsvedjan	2 ² / ₆₄	8	"	Frostkåge	3 ² / ₅₂	39
"	Ytterrödå	1	14	Löfånger	Fällan	1 ¹ / ₁₆	4
"	Rödånäs	3 ¹ / ₁₆	2	"	Gammelbyn	1 ¹ / ₁₆	9
"	Westeråker	3 ³ / ₆₄	1	"	Hötjern	1 ¹ / ₁₆	1
"	Böleå	3 ¹ / ₁₆	15	"	Selet	9 ¹ / ₁₆	3
"	Vester- o. Österteg	13 ²¹ / ₆₄	96	"	Pastorsboställe	1 ¹³ / ₁₆	1
"	samt Ön			"	Komministers d:o	1 ¹⁷ / ₁₂₈	1
"	Ansmark	2 ¹ / ₃₂	17	Umeå	Degernäs	3 ² / ₅₆	53
"	Stugunäs	9 ¹ / ₁₆	8	"	Stocke	5 ¹⁵ / ₃₂	45
Transport		544 ²⁷ / ₆₈₈	465	Transport		434 ⁵³ / ₉₈₄	420

Saknar hus och byggnadstimmer.		Antal hemmans-egare	Saknar hus och byggnadstimmer samt vedbrand i det närmaste.		Antal hemmans-egare		
Socken	Byanamn		Byns eller lägenhetens mantal	Byns eller lägenhetens mantal			
	Transport	544 ²⁷ / ₁₆₈	465				
Umeå	Yttersjö	5	10	Umeå	Transport	434 ²⁵ / ₉₈₈	420
"	Djekneböle	16	41	"	Ström	120 ¹ / ₃₆	10
"	Bjensjö	14	21	"	Särböle	16 ³ / ₆₄	5
"	Slösbäck	16	3	"	Röbäck	125 ³ / ₆₄	70
"	Bussjö	3	7	"	Stöcksjö	85 ⁹ / ₁₂₈	66
"	Holmnäs	1	6				
Wännäs	Strömbäck	16	3				
"	Dombäck	5	2				
"	Sunnanå	64	14				
"	Hällnäs	11	2				
"	Hörnås	64	1				
"	Olofsbäck	3	2				
"	Hällfors	3	2				
"	Gransele	16	2				
"	Gullsjön	1	6				
"	Bränfors	4	2				
"	Qvarnlund	16	3				
"	Wännäsby	1	37				
Bjurholm	Nyby	4 ³ / ₁₆	5				
"	Lillarmsjö	1	6				
"	Bracksele	5	6				
"	Högland	2	3				
"	Söråker	21	1				
	Summa	654 ¹ / ₆₄	656		Summa	674 ⁶ / ₁₁₆₄	571

Att ofvanstående uppgift utgör ett sammandrag af de från kronofogdarne i länets första och andra fögderier inkomna rapporter, betygas.

Landskansliet i Umeå den 20 December 1876.

Ex officio
C. J. Cygnæus.

Lika lydande med originalet intyga:

Robert Hamner,
Revisor.

Aug. Nejber,
Notarie.

(Afskrift.)

Litt. B.

Enligt 1875 års mantals- och skatteskrifningslängder för Vesterbottens läns andra fögderi, finnes antalet hemmansegare inom de särskilda socknarne sålunda, nemligen:

I Burträsk socken	718
» Skellefteå d:o	1,326
» Byske d:o	465
» Norsjö d:o	292
» Jörns kapellförsamling	199
» Malå »	108
» Löfångers socken	430
» Nysätra d:o	315
	Summa 3,853

hvilket på begäran intygas.

Häradsskrifvarekontoret i Skellefteå den 13 September 1876.

Ex officio

J. O. Nyblad.

(Afskrift.)

Att antalet sjelfständige hemmansåboar inom Vesterbottens läns första fögderi utgöra:

Uti Nordmalings socken	419
» Umeå d:o	1,075
	Transport 1,494

Bih. till Riksd. Prot. 1877. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 17 Häft. 4

			Transport	1,494
Uti	Bjurholms	socken	.	252
»	Vännäs	d:o	.	387
»	Säfvar	d:o	.	332
»	Degerfors	d:o	.	505
»	Bygdeå	d:o	.	426
			eller tillhopa	3,396,

betygas.

Häradsskrifvarekontoret i Umeå den 9 September 1876.

Ex officio

Fr. Aug. Lind.

Lika lydande med oss förevisade originalhandlingar, intyga

J. Montell.

Robert Hamner.

(Afskrift).

Litt. C.

Till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län.

De genom eder skrifvelse den 8 sistlidne Februari infortrade uppgifterna rörande hushållningen med och afverkningen å kronans skogar inom Skellefteå revier, får jag härmed värdsamt bifoga.

Hvad de enskilda skogarne beträffar, så har afverkningen å desamma under femårsperioden 1871—1875 forcerats mera än någonsin och fortgått i en utsträckning, som hos hvarje person, med öppet sinne för ortens och inbyggarnes bästa, måste väcka de allvarligaste farhågor för framtiden. Lättheten att genom upplåtande under vissa år af afverkningsrätt till skog erhålla betydliga summor, hvilka dock of-tast bortslösas, utan att på något sätt komma hemmanen till godo, gör allmogen ty värr alltför böjd att öfverlemna sina skogsskiften till virkes-spekulanter, hvilka i afverkningen medtaga träd, som endast lemna en 3 à 4 tums sparre på 16 fots längd.

Vid de inom revieret till stort antal uppförda bysågarne försågas ytterst små dimensioner, och sprida dessa sågverk, hvart och ett inom sitt område, nästan lika stor förödelse som sparrhygget.

De enskildes skogar inom *Skellefteå och Byske socknar och delvis äfven inom Jörns kapell-församling* äro derföre också i högsta grad medtagna och torde inom en ej aflägsen framtid blifva totalt ruinerade, derest ej inom kort inskränkning sker uti skattemannens rätt att fritt förfoga öfver sin skog.

Genom undersökningar, som min företrädare i tjensten äfvensom undertecknad, på grund af särskilda af eder utfärdade förordnanden, hållit å en del enskildes skogar, hvarest afverkning bedrifvits på ett så hänsynslöst sätt, att fara uppstått för hemmanens bestånd, har visat sig, att flera hemman äro i saknad af nödigt byggnadsvirke, samt att den kvarvarande skogen ej kan, utan att totalt utödas, genom afsalu bidraga till utgörande af hemmanens onera.

Skellefteå den 22 Maj 1876.

H. V. Rosenberg,
Revierförvaltare.

Vidimeras

Ex officio

C. J. Cygnæus.
